

در گفت و گوی «ایران» با ناصر ایمانی، پژوهشگر و کارشناس سیاسی، مواجهه دولت سیزدهم با اصناف مورد بررسی قرار گرفت

افزایش نقش مردم در حکمرانی با نزدیکی دولت و تشکل‌ها

یکی از ملزومات حکمرانی مردمی استفاده از ظرفیت تشکل‌های مدنی است تا به عنوان حلقه واسط بین مردم و حاکمیت نقش آفرینی کرده و مطالبات مختلف اقشار گوناگون را جهت قانونگذاری و اجرا به حاکمیت برسانند. مناسبت‌ها و ورخداهای گوناگون، ضرورت وجود تشکل‌های صنفی و سیاسی را به ما یادآوری می‌کند...

کشگری سیاسی جریان راست افراطی در اروپا چه ویژگی دارد؟

بحران در خانه مدرنیته

حتی بدبین‌ترین بازمانده جنگ طولانی و ویرانگری که سال‌ها اروپا را درنوردیده بود هم گمان نمی‌کرد که اروپا، تنها چند دهه بعد از تجربه فاشیسم و نازیسم و این قبیل ملی‌گرایی‌های افراطی، دوباره به چاه گرایی افراطی جدیدی این بار به اسم احزاب دست راست بیفتد. اما پس از مدت کوتاهی و در اواخر دهه ۱۹۸۰ این گرایش‌ها در فضای سیاسی اروپا سر برآوردند...

جدیدترین نظرسنجی گالوپ نشان می‌دهد که کیفیت

زندگی آمریکایی‌ها کاهش پیدا کرده و ترس جای آن را گرفته است

هراس به جان آمریکایی‌ها

آمار نگرانی آمریکایی‌ها در خصوص وضعیت اقتصادی‌شان از سال ۲۰۲۰ به این سو در حال افزایش است. یعنی از زمانی که پاندمی کرونا راه به آمریکا گشود. با این حال سال ۲۰۲۱ بعد از بسته‌های کمکی که دولت به مردم پرداخت، واکنش‌های مثبت و بازگشت مردم به کارها و مشاغل خود، این نگرانی‌ها تا حدودی برطرف شد، اما همه اینها مانند یک مسکن، موقتی بود و بعد از اینکه تورم در آمریکا رکورد ۴۰ ساله خود را شکست، نگرانی‌ها با قدرتی بیش از قبل بازگشت

در گفت و گوی «ایران» با ناصر ایمانی، پژوهشگر و کارشناس سیاسی، مواجهه دولت سیزدهم با اصناف مورد بررسی قرار گرفت

افزایش نقش مردم در حکمرانی با نزدیکی دولت و تشکل‌ها

اشاره: یکی از ملزومات حکمرانی مردمی استفاده از ظرفیت تشکل‌های مدنی است تا به عنوان حلقه واسط بین مردم و حاکمیت نقش آفرینی کرده و مطالبات مختلف اقشار گوناگون را جهت قانونگذاری و اجرا به حاکمیت برسانند. مناسبت‌ها و ورخداهای گوناگون، ضرورت وجود تشکل‌های صنفی و سیاسی را به ما یادآوری می‌کند. برای مثال به تازگی روز معلم و روز کارگر را پشت سر گذاشتیم؛ دو صنف و قشری که علی‌رغم نقش و جایگاه خطیر اجتماعی و اقتصادی‌شان، بعضاً به لحاظ معیشتی، ممکن است با مشکلاتی مواجه باشند. اما تشکل‌های صنفی منسوب به این اقشار، عملکرد مناسبی در جهت احقاق حقوق نداشته‌اند و بعضاً شاهد این هستیم که برخی تشکل‌ها خود را نماینده کل فرهنگیان یا کارگران عنوان کرده و با موج سواری روی مطالبات صنفی این اقشار مسیر گفت‌وگو و پیشبرد مطالبات ایشان را منحرف می‌کنند. این تشکل‌ها از طریق عملیات روانی و تصویرسازی رسانه‌ای علیه دولت و حاکمیت و تلاش برای تبدیل آن به عملیات میدانی و آشوب، فضای را می‌سازند که هیچ نسنبتی با مطالبات معیشتی و صنفی فرهنگیان و کارگران ندارد. بویژه اینکه این برساخت روانی و میدانی را با هماهنگی با رسانه‌های معاند و جریان ضد انقلاب پیش می‌برند. البته در تحلیل عملکرد گروه‌هایی که عنوان تشکل را یدک می‌کشند، باید به سابقه تشکیلاتی و سیاسی اداره کنندگان آن نیز اشاره کرد. عمده اعضای این تشکل‌ها، از اعضای احزاب و طیف‌های رادیکال اصلاح طلب هستند که منویات احزاب متبوع‌شان را پیاده می‌کنند. احزاب و محافلی که پیشینه سیاسی در ایجاد اغتشاش و موج سواری روی تحولات سیاسی و اجتماعی دارند؛ نماد بارز این موج سواری و فرصت طلبی سیاسی را در آموزه شیطنت‌آمیز «فشار از پایین و چانه از بالا»ی نظریه پردازان امنیتی جریان اصلاحات می‌توان تشخیص داد. حال افرادی با چنین پیشینه‌ای، مدعی احقاق حقوق صنفی فرهنگیان یا کارگران شده‌اند و ملاحظه می‌شود که با سیاسی کردن مسیر مطالبات و سازماندهی اعتراضات در جهت شعارهای سیاسی و ساختار شکن، آنها را از مسیر خود منحرف کرده و هیچ دستاوردی برای حقوق صنفی و معیشتی ایشان به بار نیاورده‌اند. همچنین، یکی از محمل‌های تحقق چنین برساختی توسط این شبه صنف‌ها، فشارهای اقتصادی ناشی از سیاست‌های اقتصادی دولت دوازدهم و مواجهه امنیتی و ضد صنفی افرادی همچون علی ربیعی و همفکرانش در وزارت کار بود که در عین حال، بار دیگر ضرورت احیای توجه به تشکل‌های گوناگون سیاسی و صنفی را یادآور شد؛ موضوعی که به نظر می‌رسد در دولت جدید، در حال تغییر است. در همین باره با ناصر ایمانی کارشناس و تحلیلگر سیاسی به گفت‌وگو نشستیم.

دیگری مانند بعد از زمان مشروطه، اگرچه فعالیت کار تشکلی آن هم به صورت سیاسی در کشورمان شکل گرفت؛ اما در نهایت یا توسط حکومت‌های وقت سرکوب یا مورد نفوذ قدرت‌های جهانی قرار گرفت و از درون تهی شد و موفق نشد. بنابراین هم به دلایل سیاسی و هم به دلایل تاریخی، فعالیت تشکیلاتی در جامعه ما ضعیف است و این ضعف هم متوجه تشکل‌های سیاسی است و هم حوزه‌های اجتماعی.

دولت‌ها در این زمینه برمی‌گردد. ما در حوزه کار تشکلی قوانینی داریم مانند قانونی که نهادها و وزارتخانه‌ها را موظف می‌کند در حوزه تصمیم‌گیری‌هایشان با تشکل‌های مربوطه همفکری بکنند؛ اما این عملیات اتفاق نیفتاده است. چراکه دولت‌ها هم برخاسته از مردم هستند و در صورت ضعف کار تشکلی در جامعه به‌طور طبیعی دولت‌ها در این حیطه ضعیف خواهند بود.

حتی در مواقعی در گذشته شاهد این بودیم که دولت‌ها به عکس، دست به تضعیف تشکل‌ها زدند تا نقشی در اعمال قدرت آنها نداشته باشند. در نتیجه از دو جنبه کار تشکلی در کشور تضعیف می‌شود؛ یکی از جنبه فرهنگ عمومی کشور و یکی هم از جنبه عدم بها دادن دولت‌ها به فعالیت تشکلی. در نتیجه، برای ارتقای فعالیت تشکلی، هر دو جنبه باید در کنار هم رشد کند. این خصلت ذاتی قدرت است که تمایل ندارد در تصمیم‌گیری‌ها دیگران را شریک کند.

نقش دولت‌ها در این شدت و ضعف چگونه است؟ برای مثال در دوره دولت گذشته شاهد این بودیم که از سوی وزارتخانه‌ها و نهادهای دولتی مختلف تلاش می‌شد از تشکل‌ها سیاست‌زدایی شود تا صرفاً در مسائل صنفی خود محصور شوند. این موضوع در تشکل‌های دانشجویی به عنوان یکی از سیاسی‌ترین تشکل‌های کشور نیز مشهود بود و به دیگر نهادهای مردمی نیز تسری داده می‌شد. علت دیگر وضعیت تشکل‌ها به نقش

ما در حوزه کار تشکلی قوانینی داریم مانند قانونی که نهادها و وزارتخانه‌ها را موظف می‌کند در حوزه تصمیم‌گیری‌هایشان با تشکل‌های مربوطه همفکری بکنند؛ اما این عملیات اتفاق نیفتاده است. چراکه دولت‌ها هم برخاسته از مردم هستند و در صورت ضعف کار تشکلی در جامعه به‌طور طبیعی دولت‌ها در این حیطه ضعیف خواهند بود. حتی در مواقعی در گذشته شاهد این بودیم که دولت‌ها به عکس، دست به تضعیف تشکل‌ها زدند تا نقشی در اعمال قدرت آنها نداشته باشند.

تشکل‌ها امکانپذیر است و منحصر کردن حضور مردم صرفاً در پای صندوق‌های رای باعث می‌شود در اداره کشور سهیم نباشند. این موضوع با دلایل گوناگونی انجام می‌شود. برای مثال اقتصاد کشور ما نفتی است و این موضوع باعث می‌شود دولت‌ها برای اداره کشور منابعی مستقل از مردم داشته باشند.

اما به‌طور کلی موضوع تشکل‌ها در کشور بسیار اهمیت دارد و این اهمیت صرفاً در عرصه صنفی خلاصه نمی‌شود؛ چراکه در حال حاضر، یکی از بزرگترین مشکلات ما در حوزه سیاست، عدم وجود احزاب توانمند است که همین موضوع به عدم نقش آفرینی مردم در حکمرانی دامن می‌زند.

دانشجویی و مطبوعاتی مختلف در ماه مبارک رمضان) یا حضور نمایندگان صنفی در تصمیمات مربوطه آن صنف (مانند تعیین دستمزد کارگران). این رویکرد جدید را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ شخص آقای رئیسی تمایل دارد به تشکل‌ها بها دهد و بر همین اساس در این ۱۰ ماهی که دولت سیزدهم بر سر کار آمده جلسات مختلفی با تشکل‌های گوناگون داشتند. البته این رویه رئیس جمهور باید به دستگاه‌های مختلف دولت حتی در کوچک‌ترین شهرستان تسری داده شود.

موضوعی که دستورالعمل و آیین‌نامه‌های متعددی را می‌طلبد تا مسئولان مختلف در رده‌های مختلف ملزم به استفاده از تشکل‌ها باشند تا علاوه بر اینکه از نظرات مشورتی آنها استفاده می‌کنند، بلکه در مواقعی حتی تصمیم‌گیری مدیران بدون نظرخواهی در پیش گرفته. مانند دیدارهای مستقیم آقای رئیسی با گروه‌های مختلف (دیدار اخیر رئیس جمهور با چهره‌های حزبی،

دولت سیزدهم برای احیای توجه به اصناف گوناگون روش‌های مختلفی را در پیش گرفته. مانند دیدارهای مستقیم آقای رئیسی با گروه‌های مختلف (دیدار اخیر رئیس جمهور با چهره‌های حزبی،